

Потапенко А. О.

студент

Шишкін В. О.

кандидат економічних наук, доцент

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя, Україна

ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

Логістика по праву вважається однією з найважливіших складових сучасної міжнародної та національних економічних систем. У вік комп'ютеризації та автоматизації усіх видів людської життєдіяльності логістика зайняла почесне місце серед найвпливовіших систем знань та таких, що потребують постійного вдосконалення як на міжнародному рівні, так і на рівні кожної окремої держави.

Відсутність масштабних війн за більш ніж півстоліття посприяла тому, що логістичну діяльність неусвідомлено почали відносити до числа виключно цивільних видів праці, забуваючи той факт, що логістика з самого початку свого існування була нерозривно пов'язана з воєнними кампаніями [1].

Діяльність з управління логістикою у воєнний час включає не тільки управління запасами, їхнє складування та обробку, управління вхідним і вихідним транспортуванням, а й управління військовим ланцюгом поставок серед військових та проектування цілісної безперервної мережі логістичних систем. Вона бере участь у всіх рівнях планування та виконання – стратегічному, тактичному та оперативному.

Загалом, основною функцією логістики є планування раціонального потоку товарів і ресурсів. Він складається з ряду проміжних функцій, які виконують професійні логісти, а саме:

- організація системи управління матеріальними ресурсами шляхом створення системи координації внутрішніх підрозділів із зовнішніми учасниками процесу виробництва та постачання товарів;

- забезпечення злагодженої та ефективної роботи всіх учасників ланцюга поставок, включаючи відділи постачання та збуту, склади, доставки, сторонніх підрядників;

- регулювання інформаційних та фінансових потоків, що дозволяє забезпечити безперебійну роботу компанії [2, с. 31].

Логістична система – це сукупність та цілісність функціональних взаємозв'язаних елементів (організацій, людей, інформації та ресурсів), яка представляє собою адаптивну систему кількох логістичних ланцюгів із зворотнім зв'язком, що виконує ті чи інші функції з доставки товарів від постачальників до отримувачів та має розвинені зв'язки із зовнішнім середовищем. Логістична система складається з трьох основних підсистем:

- закупівля: придбання сировини та деталей від постачальників і їх транспортування до заводів-виробників;

- виробництво: перетворення сировини в готову продукцію;

– розподіл: транспортування готової продукції від заводів до мережі складів (складів), а звідти до кінцевих споживачів [2, с. 23].

Таким чином, проблематика проектування вітчизняних логістичних систем під час війни полягає у наступному:

– виникла необхідність у відмові від зберігання і накопичення (зараз немає можливості довго тримати товар на складах – у разі непередбачуваних обстрілів він буде втрачений);

– відбулася зміна складських умов, оскільки зазвичай розгортання хабу для зберігання займає приблизно 3 місяці, наразі ж треба бути готовими організувати безпечний та інтегрований склад за 7-14 днів, а блокпости, огляди, непрозоре регулювання проїзду під час комендантської години тільки ускладнюють логістичні процеси;

– відбувся розрив логістичних зв'язків в межах нашої держави (бойові дії відрізали підприємства на деяких територіях від української торговельної системи, а постійні обстріли тилу знищує штаб-квартири підприємств, їхні склади та необхідну для торгівлі транспортну інфраструктуру) [3].

Збереження та розвиток наявного на сьогодні бізнесу в Україні можливе за умови введення наступного комплексу заходів.

По-перше, потрібно пришвидшувати та вдосконалювати логістичні процеси шляхом передачі проектів середніх та великих підприємств на аутсорсинг якомога більшій кількості дієздатних підприємств логістичного спрямування. Аутсорсингові компанії з довоєнним досвідом управління логістичними процесами уможливають максимально ефективне використання наявних на сьогодні маршрутів та оперативне створення якомога більшої кількості нових для «розвантаження» українських логістичних систем.

По-друге, необхідно знаходити та організовувати нові хаби для зберігання товарів, облаштовані системами захисту та контролю, заздалегідь убезпечивши лінійних працівників підприємств, а також знаходити додаткові локації для відвантаження.

По-третє, українським підприємствам необхідно поступово вводити підхід подвійного пошуку (dual sourcing).

Застосування вищенаведених дій, пов'язаних з проектуванням логістичних систем в умовах війни, позитивно вплине на сьогоденне становище мережі логістичних систем України та її подальший розвиток у післявоєнний час.

Література:

1. Lazenby J.F. Logistics in Classical Greek Warfare. URL : <https://www.jstor.org/stable/26004516>_(дата звернення: 27.10.2022.).

2. Окландер М. А. Логістика : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 346 с.

3. War in Ukraine: Twelve disruptions changing the world. URL : www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/war-in-ukraine-twelve-disruptions-changing-the-world (дата звернення 27.10.2022).